

при участието на секретар-протоколита Милена Петрова разгледа в закрито заседание на 17.10.2023 г. конституционно дело № 15/2023 г., докладвано от съдията Константин Пенчев.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 20.09.2023 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 55а, ал. 2 от Закона за здравното осигуряване (обн. ДВ, бр. 70 от 1998 г., посл. изм. и доп. бр. 66 от 2023 г.; ЗЗО).

Със свое определение от 18.09.2023 г., постановено по административно дело №5915/2022 г. по описа на Върховния административен съд, Трето отделение, съдебният състав е установил несъответствие на разпоредбата на чл. 55а, ал. 2 ЗЗО с чл. 6, ал. 2 и чл. 52, ал. 1 от Конституцията. Поради това е спрял производството по делото и е внесъл искане за установяване на противоконституционност на чл.55а, ал.2 ЗЗО в Конституционния съд в съответствие с чл. 150, ал. 2 от Конституцията.

Върховният административен съд е сезиран с жалби от „Национално сдружение на частните болници“, Многопрофилна болница за активно лечение „Сърце и Мозък“ ЕАД, „Сдружение на общинските болници в България“ и „Национално сдружение на областните многопрофилни болници за активно лечение“ срещу няколко разпоредби от Договор №РД-НС-01-4-13 от 29 април 2022 г. за изменение и допълнение на Националния рамков договор за медицинските дейности между Националната здравноосигурителна каса и Българския лекарски съюз за 2020 - 2022 г. (обн. ДВ, бр. 37 от 2022 г.).

В искането съставът на Върховния административен съд е обосновал приложимостта на чл. 55а, ал. 2 ЗЗО по висящия пред него правен спор, като е посочил, че без извършване на преценката за съответствието на разпоредбата с Конституцията, което е правомощие на Конституционния съд, Върховният административен съд не би могъл да упражни ефективно правомощията си по чл. 185 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) и да се произнесе относно съответствието на атакуваните разпоредби от обжалвания подзаконов нормативен акт с материалния закон в съответствие с чл. 192а и чл. 196 във връзка с чл. 142, ал. 1

АПК.

В мотивите на искането съставът на Върховния административен съд излага аргументи в подкрепа на твърденията си за противоконституционност на чл. 55а, ал. 2 ЗЗО поради противоречие на оспорената разпоредба с чл. 52, ал. 1 от Конституцията. Посочва, че законодателят при задължителното здравно осигуряване може по целесъобразност да определя обема на медицинската помощ, гарантирана от бюджета на Националната здравноосигурителна каса и нейното разделяне в един или повече пакети, само доколкото не се нарушават принципи и разпоредби на Основния закон. Вносителят приема, че в случая разпоредбата на чл. 55а, ал. 2 ЗЗО ограничава възможността за достъпна медицинска помощ, която здравноосигурените лица „предварително са обезпечили“ чрез здравноосигурителните си вноски. Според съдебния състав системата на сключване на договори с изпълнителите на болнична помощ не може да бъде използвана за определяне на лимити в обемите и стойностите, което пряко би ограничило упражняването на основните права на гражданите по чл. 52 от Конституцията. В искането е направен извод и за противоречие на оспорената разпоредба с чл. 6, ал. 2 от Конституцията.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от оправомощен субект по чл. 150, ал. 2 от Конституцията.

Искането има за предмет установяване на противоконституционност на действаща законова разпоредба, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на закон, който е приложимо право в производството пред сезирация съд. Сезирацият съд е спрял съдебното производство пред него.

По такъв предмет Конституционният съд не се е произнасял с определение за недопустимост.

Конституционният съд е бил сезиран с искане за установяване на противоконституционност на чл. 55а, ал. 2 ЗЗО по к.д. №17/2018 г. С Решение №1/2020 г. то е било отхвърлено поради непостигане на мнозинството, необходимо за

уважаването му. Поради това Конституционният съд намира, че в случая не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането отговаря на изискванията на чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и на чл. 18, ал. 1, 2, 3, 5 и 7 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС).

Поради горното Конституционният съд приема, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът приема, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да бъдат конституирани: Народното събрание, президентът на Република България, Министерският съвет, министърът на финансите, министърът на здравеопазването, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, омбудсманът, Висшият адвокатски съвет, Националната здравноосигурителна каса и Националната агенция за приходите.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото: Българският лекарски съюз, Българският зъболекарски съюз, Националната пациентска организация, Българската асоциация за закрила на пациентите, Сдружението за развитие на българското здравеопазване, Сдружението „Конфедерация защита на здравето“, Федерацията „Български пациентски форум“, Българската асоциация за персонализирана медицина, Националното сдружение за здравна политика и мениджмънт, Националната асоциация на работодателите от здравеопазването в Република България, Асоциацията на университетските болници в Република България, Българската болнична асоциация, Националното сдружение на частните болници, Националното сдружение на областните многопрофилни болници за активно лечение, Сдружението на общинските болници в България, Центърът за правни инициативи и Юридическото дружество по медицинско право и здравеопазване.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС Съдът намира, че следва да се отправи покана да дадат писмено правно мнение по предмета на делото до следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: чл.-кор. проф. д.ю.н. Иван Русчев, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Иван Тодоров, проф. Петко

Салчев, проф. д-р Сашо Пенев, доц. д-р Ивайло Стайков, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Момчил Мавров, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Ярослава Генова, д-р Ани Митева, д-р Антония Илиева, д-р Надежда Славчева, д-р Мария Петрова, д-р Мария Радева, д-р Светла Качарова и Мария Шаркова.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на чл. 55а, ал. 2 от Закона за здравното осигуряване (обн. ДВ, бр. 70 от 1998 г., посл. изм.и доп. бр. 66 от 2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на финансите, министъра на здравеопазването, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, омбудсмана, Висшия адвокатски съвет, Национална здравноосигурителна каса и Национална агенция за приходите, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат становища в същия срок до: Българския лекарски съюз, Българския зъболекарски съюз, Националната пациентска организация, Българската асоциация за закрила на пациентите, Сдружението за развитие на българското здравеопазване, Сдружението „Конфедерация защита на здравето“, Федерацията „Български пациентски форум“, Българската асоциация за персонализирана медицина, Националното сдружение за здравна политика и мениджмънт, Националната асоциация на работодателите от здравеопазването в Република България, Асоциацията на университетските болници в Република България, Българската болнична асоциация, Националното сдружение на частните болници, Националното сдружение на областните многопрофилни болници за активно лечение, Сдружението на общинските болници в България, Центъра за правни инициативи и Юридическото дружество по медицинско право и здравеопазване, на които да се изпратят преписи от искането и от настоящото

определение.

Отправля покана до: чл.-кор. проф. д.ю.н. Иван Русчев, проф. д-р Даниел Вълчев, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Иван Тодоров, проф. Петко Салчев, проф. д-р Сашо Пенев, доц. д-р Ивайло Стайков, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Момчил Мавров, доц. д-р Наталия Киселова, доц. д-р Ярослава Генова, д-р Ани Митева, д-р Антония Илиева, д-р Надежда Славчева, д-р Мария Петрова, д-р Мария Радева, д-р Светла Качарова и Мария Шаркова, които могат да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в 30-дневен срок от уведомяването и получаването на преписи от искането и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в 30-дневен срок от получаването може да представи допълнителни съображения.